

ЗАТВЕРДЖУЮ

президент державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут»»

Ксенія СЕМЕНОВА

2026 року

ВИСНОВОК

Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут»» (далі – КАІ) про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Коломойцева Віталія Івановича на тему «Адміністративно-правові засади запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Витяг

із протоколу № 5 розширеного засідання кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ від 17 березня 2026 року

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ:

Головуючий на засіданні – зав. кафедри, к.ю.н., доцент, **Макеєва О.М.**,
Легенький М.І. д.ю.н., професор, професор кафедри,
Кунєв Ю.Д. д.ю.н., професор, професор кафедри,
Калюжний Р.А. д.ю.н., професор, професор кафедри,
Головко К.В. д.ю.н., професор, професор кафедри,
Устинова І.П. к.ю.н., доцент, професор кафедри,
Головко С.Г. к.і.н., доцент, професор кафедри,
Череватюк В.Б. к.і.н., доцент, доцент кафедри,
Школьний Є.О. к.ю.н., доцент кафедри,
Теплицька Н.В. викладач кафедри,
Богатюк І.Г. асистент.

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники інших кафедр КАІ:

Лихова С.Я., д.ю.н., професор, завідувач кафедри кримінального права і процесу КАІ.

Стригуль М.В. заступник декана, к.соц.н., доцент.

Серед присутніх 5 докторів юридичних наук, 3 кандидати юридичних наук, 2 кандидати історичних наук, 1 кандидат соціологічних наук.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспіранта кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ Коломойцева Віталія Івановича на тему «Адміністративно-правові засади запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Науковий керівник – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ Чулінда Людмила Іванівна.

Дисертація виконувалась на кафедрі теорії держави і права, конституційного та адміністративного права Факультету права та міжнародних відносин КАІ.

Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради Юридичного факультету НАУ (протокол № 3 від 13 квітня 2023 року).

Виступили:

Здобувач кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ Коломойцев Віталій Іванович на тему «Адміністративно-правові засади запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми дослідження, послідовно визначив його мету та завдання, окреслив методологічні засади і використані методи, а також чітко охарактеризував об'єкт і предмет дисертації. У виступі системно викладено основні наукові положення та результати, що виносяться на захист, акцентовано увагу на науково-практичній значущості отриманих результатів і підтверджено їх впровадження у відповідні сфери діяльності.

Логічним продовженням доповіді стало представлення узагальнених положень дослідження, зокрема:

1. У дослідженні розкрито історико-правовий генезис запобігання корупційним і пов'язаним із корупцією правопорушенням в Україні має чітко виражену етапність, корельовано з трансформаціями політико-правового ладу та зовнішніми викликами. Встановлено, що ключовою умовою ефективності є інституційна незалежність спеціалізованих органів, процесуальна визначеність підслідності та прокурорського нагляду, а також прозорість публічних фінансів, зокрема через механізми після фактум-оприлюднення для чутливих сфер (оборона, відбудова). Доведено, що конституційно-правовий вимір (стандарти верховенства права й належного врядування) опосередковано визначає траєкторію антикорупційної політики, попри відсутність прямої «антикорупційної» деталізації в Основному Законі, тоді як галузеве законодавство забезпечує конкретизацію процедурних гарантій.

У роботі з'ясовано, що пандемічні та воєнні фактори слугували каталізаторами адаптації режиму: тимчасове звуження відкритості компенсовано спеціальними «воєнними» процедурами і поверненням до прозорості через знижені пороги в електронних закупівлях, відновлення е-декларування та посилення судового контролю за доступом до інформації. Доведено, що інтеграція з ЄС і міжнародні зобов'язання підвищують стійкість реформи через зовнішні

вимоги до незалежності інституцій, уніфікації криміналізації корупційних діянь та стандартів підзвітності.

2. У результаті аналізу нормативно-правового регулювання запобігання і протидії корупції в Україні в період дії воєнного стану встановлено, що національна модель антикорупційної політики функціонує в коеволюції з міжнародно-правовими стандартами (Конвенція ООН проти корупції, *acquis* ЄС) та євроінтеграційними зобов'язаннями. Визначено, що ключовими детермінантами регуляторних змін стали: а) особливий правовий режим воєнного стану; б) вимоги ЄС у межах Угоди про асоціацію та рекомендацій Європейської Комісії; в) потреба у збереженні верховенства права та спроможності інституцій в умовах безпекових загроз. Доведено, що поєднання принципу безпеки з принципом прозорості реалізується через механізми диференційованого доступу до інформації та після фактум-оприлюднення даних у чутливих секторах (оборона, відбудова) за умови зовнішнього аудиту та парламентського контролю.

3. Описано еволюцію доктрини системи запобігання корупції від переважно карального підходу до превентивно-процесуальної моделі (фінансовий контроль, врегулювання конфлікту інтересів, інститут викривачів) із поступовою інституціоналізацією громадського нагляду. Сукупно встановлено, що подальший розвиток теорії та практики потребує методичного переосмислення складу адміністративних корупційних правопорушень із урахуванням воєнних викликів, уточнення меж відповідальності й запровадження верифікованих індикаторів ефективності правозастосування.

4. Обґрунтовано, що за організаційно-правовим статусом суб'єкти запобігання корупції поділяються на: а) інституціоналізовані (організаційно оформлені) суб'єкти, які мають чітко визначений правовий статус у законодавстві, штатну структуру, повноваження та ресурси. До них належать: НАЗК, НАБУ, САП, ДБР, Національна поліція України та інші правоохоронні органи, залучені до боротьби з корупційними правопорушеннями; б) неформалізовані або напівформалізовані суб'єкти – це фізичні особи (зокрема, викривачі корупції), громадські організації, представники ЗМІ, аналітичні центри. Вони не завжди мають офіційне визнання в якості суб'єктів антикорупційної політики, але здійснюють значний вплив через контроль, публічну експертизу, розслідування тощо. В умовах воєнного стану саме ці суб'єкти часто відіграють компенсаторну роль за відсутності або обмеження доступу до публічної інформації.

За рівнем компетенції виокремлено: а) загальнодержавні суб'єкти, повноваження яких поширюються на всю територію України та охоплюють усі сфери публічного управління. Це насамперед НАЗК, НАБУ, САП, Рахункова палата України, Верховна Рада України (через Комітет з питань антикорупційної політики); б) регіональні та місцеві суб'єкти, зокрема підрозділи правоохоронних органів на місцях; уповноважені особи з питань запобігання корупції в органах місцевого самоврядування, антикорупційні комісії при органах влади, територіальні підрозділи ДБР. У період дії воєнного стану їх значення зростає, особливо в контексті контролю за гуманітарною допомогою, публічними закупівлями та діяльністю військових адміністрацій; в) секторні (галузеві) суб'єкти, діяльність яких пов'язана з окремими сферами, що є вразливими до корупційних ризиків (медицина, освіта, енергетика, оборона, транспорт). Це

можуть бути профільні підрозділи міністерств, внутрішні аудити, служби комплаєнсу, а також органи ліцензування та регулятори.

За характером функціонального впливу на корупційні ризики суб'єкти класифіковано на: а) превентивні (запобіжні) суб'єкти, основним завданням яких є виявлення, аналіз і мінімізація ризиків. До них належать НАЗК, органи внутрішнього контролю, комплаєнс-служби, антикорупційні експерти. Вони створюють регламенти, кодекси поведінки, навчальні програми, проводять оцінку корупційних ризиків у нормативних актах і процедурах; б) реагуючі (каральні) суб'єкти, до яких відносяться слідчі, прокурори, судді, які мають повноваження виявляти, розслідувати та карати корупційні правопорушення. З огляду на воєнний стан, їх ефективність має подвійне навантаження – не лише правозастосування, а й підтримка публічної довіри; в) контрольні та наглядові суб'єкти, які оцінюють дотримання антикорупційного законодавства, проводять аудити, моніторинг публічних фінансів, здійснюють дисциплінарне провадження. Це, зокрема, Рахункова палата, Державна аудиторська служба, парламентські комітети, внутрішні інспекції органів влади; г) суб'єкти публічного впливу (громадянського контролю), а саме журналісти, аналітичні центри, активісти, які чинять тиск на державу з метою відкритості та підзвітності, роль яких в умовах обмеження інституційної спроможності держави є ключовою для підтримки функціонування системи checks and balances.

За спеціалізацією виділено: а) універсальні суб'єкти, що мають широку компетенцію у сфері антикорупційної діяльності: НАЗК, НАБУ, САП, РНБО України (у контексті антикорупційної безпеки); б) спеціалізовані суб'єкти, які функціонують у межах конкретних напрямків: антикорупційні уповноважені в державних органах, аудиторські служби, органи професійного нагляду (наприклад, Вища рада правосуддя в контексті контролю за суддями); в) ад'юнктні (суміжні) суб'єкти, що виконують антикорупційні функції як похідні від основної діяльності: тендерні комітети, відділи кадрів, служби безпеки підприємств, дисциплінарні комісії.

5. Обґрунтовано, що ключовими принципами адміністративно-правової діяльності у сфері запобігання корупції є:

1. Принцип законності. Усі суб'єкти антикорупційної політики повинні діяти виключно в межах повноважень, визначених законодавством.

2. Принцип верховенства права. Цей принцип тісно пов'язаний із законністю, однак акцентує увагу на тому, що діяльність публічної адміністрації повинна бути не лише формально законною, але й відповідати загальноновизнаним стандартам прав людини, справедливості та розумності. Верховенство права передбачає також контроль за доцільністю управлінських рішень у сфері запобігання корупції.

3. Принцип відкритості та прозорості. Прозорість дій державних органів дозволяє громадянам і інституціям громадянського суспільства здійснювати ефективний контроль за їх діяльністю.

4. Принцип превентивності. Превенція розглядається як основна стратегія в антикорупційній діяльності. Вона передбачає виявлення й усунення умов, що сприяють виникненню корупційних правопорушень.

5. Принцип професіоналізму та спеціалізації. Запобігання корупції потребує

залучення висококваліфікованих кадрів і функціонування спеціалізованих органів, таких як НАБУ, САП, НАЗК, ВАКС.

6. Принцип взаємодії та координації. Ефективна протидія корупції неможлива без узгодженої роботи різних гілок влади, силових структур, громадських організацій і міжнародних партнерів.

7. Принцип відповідальності та підзвітності. Усі суб'єкти, наділені антикорупційними функціями, повинні нести відповідальність за неналежне виконання своїх повноважень.

Констатовано, що воєнний стан змінює контекст адміністративно-правової діяльності в антикорупційній сфері. Вказано, що у цьому контексті особливу вагу набувають: забезпечення інституційної стійкості антикорупційних органів; підтримка суспільної довіри через публічність розслідувань; швидке реагування на корупцію в критичних секторах (оборона, енергетика, логістика); міжнародна кооперація для контролю за використанням фінансової допомоги.

6. В умовах воєнного стану питання запобігання корупції в Україні набуває особливої актуальності, адже концентрація владних повноважень, розширення контролю за ресурсами та фінансами підвищують ризики зловживань у сфері державного управління.

Аргументовано, що забезпечення законності при реалізації антикорупційних заходів є ключовою умовою підтримання легітимності влади та довіри громадян. Ефективне запобігання корупції в період дії воєнного стану можливе лише за умови комплексного використання різних форм і методів адміністративно-правової діяльності, спрямованих на зміцнення правопорядку, мінімізацію корупційних ризиків і захист національних інтересів України.

7. Узагальнено теоретичні засади та практичні напрями адаптації зарубіжного досвіду у сфері запобігання і протидії корупції в Україні. Доведено, що ефективне впровадження зарубіжних практик можливе за умов: забезпечення інституційної незалежності НАБУ, НАЗК, САП і ВАКС; підвищення прозорості державних фінансів через цифрові інструменти; активізації міжнародної співпраці у сфері повернення активів; розвитку антикорупційної освіти для державних службовців; застосування якісних критеріїв оцінки результативності антикорупційних органів.

Адаптація найкращих міжнародних практик має відбуватися не шляхом формального запозичення, а через їх системне осмислення та пристосування до українських реалій. Формування збалансованої, прозорої та ефективної антикорупційної системи є ключовою умовою демократичного розвитку України, її європейської інтеграції та зміцнення довіри громадян до державних інститутів.

8. Установлено, що повномасштабна збройна агресія спричинила дуалістичну динаміку адміністративно-правового регулювання: первинне звуження інструментів відкритості з міркувань безпеки та подальше відновлення прозорості через спеціальні «воєнні» процедури.

Доведено, що сам по собі воєнний стан не є юридично достатньою підставою для обмеження доступу до публічної інформації; релевантним інструментом залишається трискладовий тест із конкретизацією істотної шкоди та зважуванням суспільного інтересу.

Описано нормативну еволюцію публічних закупівель від позасистемних прямих угод до процедур із «особливостями», що поєднують прискорення та

контроль (зниження порогів Prozofo, відновлення оскарження, звітування за оборонними контрактами у скороченому форматі).

Описано модель правового забезпечення прозорості відбудови (реєстр проєктів, повне контрактне розкриття, посилені гарантії для викривачів, диференційована кримінально-правова оцінка корупційних посягань в період дії воєнного стану).

Після закінчення презентації Коломойцеву В.І. присутніми фахівцями були поставлені наступні запитання:

Запитання до здобувача:

Легенький М.І. д.ю.н., професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Які особливості реалізації адміністративно-правових механізмів запобігання корупції виникають в умовах воєнного стану та як вони впливають на ефективність антикорупційної політики держави?

Відповідь: Дякую за запитання. В умовах воєнного стану адміністративно-правові механізми запобігання корупції зазнають кількох специфічних змін. По-перше, активується велика кількість екстрених процедур (швидкі закупівлі, перебалансування ресурсів, делегування повноважень), що створює підвищений ризик зловживань через обмежене конкурсне середовище й скорочені контрольні процедури. По-друге, адміністративні органи часто переорієнтовуються на оперативне забезпечення безпеки, зокрема кадрові та фінансові ресурси антикорупційних структур можуть бути обмежені або перенаправлені. По-третє, зростає роль та відповідальність місцевої адміністрації й військово-цивільних адміністрацій, де інституційні механізми контролю можуть бути слабшими.

Ці фактори знижують ефективність традиційних антикорупційних інструментів, але одночасно створюють потребу в адаптованих механізмах, а саме спрощені і прозорі процедури закупівель; екстрена аналітика ризиків; посилений зовнішній нагляд (наприклад, незалежні аудитори, громадський контроль). Ефективність антикорупційної політики в таких умовах залежатиме від здатності держави поєднати оперативність і адекватні запобіжники проти корупції (прозорі реєстри, обов'язкові звіти, цифровізація процесів).

Калюжний Р.А. д.ю.н., професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: У чому полягає специфіка функціонування антикорупційних органів у період воєнного стану, зокрема з огляду на обмеження правового режиму та пріоритетність національної безпеки?

Відповідь: Дякую за запитання. Антикорупційні органи в період воєнного стану стикаються з двома протилежними викликами, зокрема необхідністю зберегти незалежність і водночас працювати в умовах, де пріоритетом є національна безпека. Практичні наслідки: доступ до інформації може бути обмежений через гриф секретності; оперативні повноваження правоохоронців (перевірки, обшуки) можуть ускладнюватися або регулюватися окремими військовими процедурами; забезпечення безпеки інформаторів/свідків у зоні бойових дій стає критичним.

Специфіка також проявляється в пріоритетах розслідувань – складні корупційні схеми, що шкодять обороноздатності, повинні розслідуватися пріоритетно, але доступ до доказів і ресурсів може бути обмежений. Для збереження ефективності необхідні механізми координації з оборонними органами, збереження процесуальної незалежності (чіткі процедури передачі інформації), спеціалізовані робочі групи для розслідування корупції у сферах оборони й логістики та гарантовані канали захищеної взаємодії.

Головко К.В. д.ю.н., професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Які напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання запобігання корупції в Україні доцільно запровадити для підвищення стійкості антикорупційної системи у воєнний та післявоєнний період?

Відповідь: Дякую за запитання. У ході нашого дослідження нами встановлено, що повномасштабна збройна агресія спричинила дуалістичну динаміку адміністративно-правового регулювання: первинне звуження інструментів відкритості з міркувань безпеки та подальше відновлення прозорості через спеціальні «воєнні» процедури.

Доведено, що сам по собі воєнний стан не є юридично достатньою підставою для обмеження доступу до публічної інформації; релевантним інструментом залишається трискладовий тест із конкретизацією істотної шкоди та зважуванням суспільного інтересу.

Описано нормативну еволюцію публічних закупівель від позасистемних прямих угод до процедур із «особливостями», що поєднують прискорення та контроль (зниження порогів Prozorro, відновлення оскарження, звітування за оборонними контрактами у скороченому форматі). Встановлено вразливості організаційної взаємодії НАБУ, САП, ДБР та інших органів (дублювання, неузгодженість аналітики, кадрові обмеження) і доведено потребу у створенні регламентованої міжвідомчої інформаційної інфраструктури з протоколюванням доступів та стандартизованими обмінами.

Описано модель правового забезпечення прозорості відбудови (реєстр проєктів, повне контрактне розкриття, посилені гарантії для викривачів, диференційована кримінально-правова оцінка корупційних посягань в період дії воєнного стану).

Доведено, що «адаптивна стійкість» антикорупційної системи формується за умови: гарантованої інституційної автономії спеціалізованих органів, процесуальної визначеності підслідності й нагляду, та інституціоналізованої післяфактум-прозорості у секторах підвищеного ризику; сукупність цих елементів забезпечує відповідність національної моделі європейським стандартам належного врядування та підвищує ефективність управління публічними ресурсами в умовах воєнного стану і відбудови.

Кунєв Ю.Д. д.ю.н., професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Як адміністративне право може забезпечити баланс між ефективністю антикорупційних заходів і захистом прав громадян в умовах надзвичайних правових режимів?

Відповідь: Дякую за запитання. Адміністративне право має оперувати принципами пропорційності, законності, недискримінації й підзвітності. Баланс досягається через такі інструменти, як чітке визначення повноважень і меж дій органів у воєнний час; встановлення процедур, які дозволяють оперативно діяти, але з обов'язковими контрольними механізмами (обов'язкові звіти, судовий нагляд, парламентська робоча група); впровадження «запобіжників» – тимчасові норми із строками дії та умовами продовження; гарантії прав для суб'єктів контролю (процесуальні права, доступ до оскарження рішень).

Ключовими елементами є запровадження прозорих процедур для державних закупівель і витрат, захист інформаторів, а також цифрові інструменти, які дозволяють зменшити контактну корупцію (електронні платформи, публічні реєстри). Надзвичайні повноваження мають супроводжуватися чіткою відповідальністю та аудитом, щоб права громадян не були поставлені під ризик без необхідних підстав.

Устинова І.П. к.ю.н., доцент, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Які зміни до законодавства України у сфері запобігання корупції були запроваджені в період дії воєнного стану, і наскільки вони відповідають міжнародним стандартам прозорості та підзвітності?

Відповідь: Дякую за запитання. Типові тенденції законодавчих змін в період дії воєнного стану включають введення спрощених процедур державних закупівель, розширення повноважень органів виконавчої влади, а також механізми для оперативного фінансового забезпечення оборонних потреб. Такі зміни можуть бути виправдані нагальністю, але вони підвищують ризик корупції, якщо не супроводжуються противагами: обов'язковими звітами, аудитом, публічним доступом до інформації про контракти та санкціями за зловживання.

Оцінка відповідності міжнародним стандартам (наприклад, рекомендаціям Ради Європи, стандартам ОЕСР чи вимогам FATF щодо прозорості транзакцій) має здійснюватися індивідуально по кожній нормі. Загалом спрощення процедур може бути сумісне зі стандартами за умови збереження прозорості (публікація контрактів, кінцевих бенефіціарів, звітів аудитів) та механізмів зовнішнього нагляду. Важливо також прописати тимчасовий характер надзвичайних норм, критерії їх застосування та механізми ревізії після завершення воєнного стану.

Після відповідей на запитання виступили:

Макеєва О.М. (замість наукового керівника) – завідувач кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права факультету права та міжнародних відносин КАІ, кандидат юридичних наук, доцент. Зачитала висновок.

Зазначено, що дисертант успішно виконав індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що запобігання корупції в умовах правового режиму воєнного стану набуває особливого змісту та посиленої державної ваги. Воєнний стан супроводжується розширенням дискреційних повноважень органів публічної адміністрації, прискореними процедурами

ухвалення управлінських рішень і застосуванням спеціальних режимів закупівель і мобілізаційного планування, що створює підвищені корупційні ризики. Тому наукове осмислення ефективності, прогалин та правозастосовчої практики адміністративно-правових засобів запобігання корупції у цей період є необхідним для модернізації антикорупційної політики держави. Дослідження теми має практичне значення для удосконалення нормативного регулювання, зміцнення інституційної спроможності суб'єктів запобігання корупції та формування стійких механізмів прозорості й підзвітності публічної влади в умовах підвищених загроз та викликів воєнного часу.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у 9 працях, зокрема: у 3 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях категорії Б, у одній статті, що індексується у міжнародній наукометричній базі Web of Science, а також у 5 тезах доповідей на науково-практичних заходах. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертаційного дослідження.

Дисертація є самостійно написаною кваліфікаційною науковою працею із науково обґрунтованими висновками та рекомендаціями, які виставлені автором для публічного захисту. Використання чинних думок та ідей, результатів дослідження інших авторів має посилання на відповідні джерела.

Загальний аналіз роботи свідчить про самостійність і цілісність проведеного дослідження, його актуальність і науковий рівень, теоретичне й практичне значення. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в роботі, достатньо повно викладені в опублікованих здобувачем наукових публікаціях. Дисертантом надано повну інформацію про результати наукової діяльності і використані методи дослідження, що дає змогу зробити висновок про дотримання здобувачем вимог академічної доброчесності.

У період навчання в аспірантурі Коломойцев Віталій Іванович зарекомендував себе як здібний молодий юрист, який має необхідні дослідницькі, практичні та комунікаційні навички і компетентність. Коломойцев Віталій Іванович довів наявність у нього потенціалу для розвитку як науковця та зробив впевнений крок на цьому шляху, яким стала підготовка здобувачем вказаного вище дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею, яка націлена на вирішення актуальної наукової задачі, відповідає спеціальності 081 "Право", а її автор Коломойцев Віталій Іванович заслуговує присудження ступеня доктора філософії, на підставі Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022.

Пропозиції та зауваження, висловлені при попередньому розгляді, дисертантом враховані. Робота є актуальною, комплексною, структурованою, містить цікаві, доречні пропозиції.

Запропоновано затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів зазначеної дисертації та рекомендувати її до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент Лихова С.Я. д.ю.н., професор, завідувач кафедри кримінального права і процесу КАІ.

Слід звернути увагу, що тема виконана на актуальну тему з відповідною новизною. Мета, предмет і об'єкт дослідження визначені вірно відповідно до теми. І в цілому висновки по роботі відповідають поставленим завданням. Доповідь дисертанта та власне дослідження свідчать про його належний рівень як науковця. Відзначаю активність дисертанта, що підтверджується тезами доповідей на конференціях. Підтримую дисертаційне дослідження та зазначаю, що автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Наукове дослідження охоплює широкий спектр проблем, охоплює значні напрацювання інших дослідників, характеризується глибиною і комплексністю. Автором було переконливо обґрунтовано пропозиції, які викладені у дисертації. Робота є логічною, матеріал є продуманим, поставлені завдання є чіткими та аргументованими, автором опубліковано належну кількість праць.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяла участь:

Череватюк В.Б. к.і.н., доцент, доцент кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Наукове дослідження охоплює широкий спектр проблем, охоплює значні напрацювання інших дослідників, характеризується глибиною і комплексністю. Автором було переконливо обґрунтовано пропозиції, які викладені у дисертації. Робота є логічною, матеріал є продуманим, поставлені завдання є чіткими та аргументованими, автором опубліковано належну кількість праць.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Коломойцева Віталія Івановича на тему «Адміністративно-правові засади запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Актуальність дослідження адміністративно-правових засад запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану зумовлена як внутрішніми, так і зовнішніми викликами, що постали перед державою у період збройної агресії Російської Федерації. В умовах війни система публічного управління функціонує в режимі підвищеної напруги: значно розширюються владні повноваження органів державної влади, прискорюються процеси ухвалення рішень, збільшується обсяг бюджетних витрат на оборонні та гуманітарні потреби. Така ситуація неминуче породжує додаткові ризики зловживань, неефективного використання ресурсів, обмеження прозорості процедур і контролю. Саме тому питання протидії корупції та забезпечення законності набувають особливого значення для збереження стабільності управлінських процесів і довіри громадян до влади.

Воєнний стан як особливий правовий режим передбачає певне звуження

конституційних прав, концентрацію управлінських повноважень і спрощення низки адміністративних процедур. За відсутності належного правового контролю це може створювати сприятливі умови для корупційних проявів, зокрема у сферах оборонних закупівель, відновлення зруйнованої інфраструктури, розподілу гуманітарної допомоги та міжнародної фінансової підтримки. Тому саме адміністративно-правові засади запобігання корупції набувають визначальної ролі у забезпеченні балансу між оперативністю управлінських рішень і дотриманням принципу законності.

Підвищена увага до зазначеної проблематики обумовлена також міжнародними зобов'язаннями України. Відповідно до Конвенції ООН проти корупції, Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією, рекомендацій GRECO та вимог Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, держава повинна забезпечити ефективне функціонування незалежних антикорупційних інституцій, прозорість діяльності органів влади, контроль за державними фінансами й активами. Виконання цих зобов'язань у воєнний час набуває особливої ваги, адже недотримання антикорупційних стандартів може підірвати обороноздатність держави, міжнародну підтримку та репутацію України як демократичної європейської держави.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Внесок здобувача полягає у виявленні сутності та змісту адміністративно-правових засад запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану.

Дисертацію виконано в межах держбюджетної (кафедральної) науково-дослідної роботи за темою: «Людиноцентричність публічного права України» № 53-2022/13.01.02, (номер державної реєстрації 0119U103091, 2022-2025 рр.), де автором розроблено теоретичні питання особливостей запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану, що відобразилося в його публікаціях.

Тема дисертації відповідає освітньо-науковій програмі «Право» за спеціальністю 081 «Право» в КАІ (зокрема, ОК 1.3.1, ОК 1.3.2, ОК, 1.3.3., ОК 1.3.4).

3. Мета й завдання дослідження. Мета роботи полягає у визначенні адміністративно-правових засад та напрямів удосконалення адміністративно-правового регулювання запобігання корупції в Україні в умовах воєнного стану.

Для досягнення мети поставлено такі *завдання*:

- з'ясувати поняття, сутність корупції як соціально-правового явища та історико-правові передумови формування механізмів її запобігання;
- дослідити особливості нормативно-правового регулювання протидії корупції в Україні в період воєнного стану;
- визначити науково-теоретичні підходи та сучасний стан дослідження адміністративних корупційних правопорушень;
- класифікувати суб'єктів запобігання корупції в Україні в умовах воєнного стану;
- проаналізувати принципи адміністративно-правової діяльності з запобігання корупції в зазначений період;
- охарактеризувати форми та методи адміністративно-правової діяльності щодо запобігання корупції;
- узагальнити відповідний зарубіжний досвід та розробити пропозиції щодо його імплементації з урахуванням міжнародних зобов'язань України;

– сформулювати напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання запобігання корупції в Україні в умовах воєнного стану.

4. Об'єктом дослідження є адміністративно-правові відносини, що виникають у сфері запобігання корупції в період дії воєнного стану.

5. Предметом дослідження є адміністративно-правові засади запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану.

6. Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є сукупність загальнотеоретичних та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання. Застосування методу порівняльного правознавства дозволило охарактеризувати особливості запобігання корупції в період дії воєнного стану (підрозділи 1.2, 1.3, 2.1, 3.1, 3.2). За допомогою діалектичного методу встановлено сутність та виокремлено поняття, ознаки адміністративно-правових засад запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 3.2). Закони формальної логіки та методи структурно-системного наукового пізнання, методи індукції й дедукції, аналізу та синтезу дозволили охарактеризувати структуру адміністративно-правових засад запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану (підрозділи 1.2, 1.3, 3.2 та розділ 2). Використання методу моделювання дало змогу визначити організаційно-правові напрями забезпечення ефективності адміністративно-правових засад запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану (підрозділ 3.2).

Нормативну основу роботи становлять Конституція України, міжнародно-правові акти, закони України, акти Президента України та Кабінету Міністрів України, інші підзаконні нормативно-правові акти запобігання корупції. Для розроблення пропозицій з удосконалення адміністративно-правових засад запобігання корупції використано законодавство зарубіжних держав, таких як Великобританія, Сполучені Штати Америки, Федеративна Республіка Німеччина, Французька Республіка та інших країн Європи та світу.

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні дані, акумульовані Державною службою статистики України, інформація Єдиного державного реєстру судових рішень України та офіційних електронних ресурсів Міністерства фінансів України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства юстиції України та інших органів державної влади й місцевого самоврядування.

7. Наукова новизна одержаних результатів полягає у визначенні специфічного змісту адміністративно-правових засад та обґрунтуванні нових напрямів удосконалення відповідного регулювання запобігання корупції в Україні, що зумовлені умовами воєнного стану.

У результаті дослідження сформульовано такі наукові положення:

удосконалено:

– наукові підходи до оцінки ефективності антикорупційної політики в умовах особливого правового режиму шляхом її концептуалізації як функції трьох взаємопов'язаних чинників: *інституційної автономії спеціалізованих антикорупційних органів (НАЗК, НАБУ, САП, ВАКС); процесуальної визначеності меж підслідності та прокурорського нагляду; інформаційної прозорості, реалізованої через механізм відкладеного оприлюднення даних у чутливих сферах за моделлю «ex-post»;*

– концептуальні засади електронного декларування для періоду воєнного стану, що передбачають: диференційовані рівні публічного доступу до декларацій; міждержавну інтеграцію даних; запровадження інституту відтермінованого часткового розкриття інформації для окремих категорій посадових осіб оборонного сектору;

набуло подальшого розвитку:

– наукове розуміння ефективної моделі запобігання корупції як «адаптивної стійкості» – системи, в якій інституційна автономія, процедурна раціональність, цифрова простежуваність публічних ресурсів та інституціолізований громадський контроль виступають взаємодоповнюючими гарантіями її функціонування в умовах кризових коливань;

– теоретичне обґрунтування необхідності встановлення підвищених процедурних бар'єрів для зміни правового статусу та кадрового складу керівництва спеціалізованих антикорупційних органів під час особливого правового режиму шляхом введення вимог кваліфікованої більшості, колегіальності рішень та судового контролю як умови їхньої кризостійкості та захищеності від політичного тиску;

– підхід до визначення суб'єктного складу адміністративних корупційних правопорушень в умовах воєнного стану, який розширено за рахунок включення окремих категорій осіб оборонного сектору та суб'єктів публічних закупівель у сфері відбудови, із обґрунтуванням пропозицій щодо уніфікації для них спеціальних обмежень і режимів юридичної відповідальності.

8. Теоретичне значення полягає в тому, що вони можуть бути використані в таких напрямках:

– *науково-дослідній діяльності* – висновки та пропозиції щодо встановлення особливостей правових засад адміністративно-правового регулювання запобігання корупції під час дії воєнного стану;

– *правотворчій діяльності* – у процесі підготовки пропозицій щодо внесення змін до чинного законодавства України щодо забезпечення ефективності правових засад запобігання корупції під час дії воєнного стану;

– *правозастосовній діяльності* – для вдосконалення правових засад механізму запобігання корупції під час дії воєнного стану;

– *навчальному процесі* – під час викладання студентам закладів вищої освіти дисциплін «Фінансове право», «Адміністративне право», у процесі підготовки підрозділів підручників і навчальних посібників із відповідного навчального курсу, а також статей та наукових повідомлень.

9. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання у діяльності:

- *Науково-дослідного інституту фінансової політики* під час виконання науково-дослідних і науково-аналітичних робіт, організації та проведення тренінгів і наукових заходів для фахівців у сфері податкової та митної політики, зокрема для визначення особливостей адміністративно-правових засад запобігання корупції в Україні в умовах воєнного стану (*довідка про запровадження № 37/д від 15.12.2025*).

- *Дніпровської районної в місті Києві державної адміністрації* при здійсненні організаційно-розпорядчих і контрольно-наглядових повноважень,

розробленні методичних рекомендацій щодо ідентифікації, попередження та блокування корупційних проявів, а також визначенні стратегічних пріоритетів діяльності в контексті євроінтеграційних процесів з урахуванням викликів воєнного часу в Україні (*довідка про впровадження № 8/209-к від 25.12.2025*).

- КАІ та Львівського державного університету внутрішніх справ при викладанні навчальних дисциплін «Конституційне право», «Адміністративне право», «Фінансове право», «Інформаційне право», «Правові спори в сучасній науці і практиці», «Проблеми адміністративного права і процесу», «Адміністративна відповідальність» кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права (*акти про впровадження від 14.02.2026 та № 3 від 02.01.2026*).

10. Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, що відображає результати проведеного дослідження. Сформульовані теоретичні положення, висновки та пропозиції були одержані дисертантом унаслідок аналізу та безпосереднього використання в роботі науково-інформаційних, нормативно-правових джерел і матеріалів щодо визначення адміністративно-правових засад запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану. Усі висновки та практичні рекомендації, винесені на захист, розроблені дисертантом особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувача.

11. Апробація результатів дослідження. Найважливіші ідеї, висновки, рекомендації, отримані в дисертації, оприлюднені на наукових та науково-практичних конференціях, у тому числі міжнародних, всеукраїнських, за міжнародною участю та круглих столах: «Актуальні проблеми протидії корупції в умовах воєнного стану» (м. Київ, 2024); «Актуальні проблеми правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану» (м. Хмельницький, 2024); «VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум» (м. Київ, 2024); «Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану» (м. Київ, 2025); «VIII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум» (м. Київ, 2025).

12. Публікації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено в 9 наукових працях, у тому числі: 3 публікації, у наукових фахових виданнях України, 1 – у виданні, проіндексованому у наукометричній базі даних Web of Sciences, а також 5 тезах доповідей на міжнародних і науково-практичних конференціях різного рівня.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Коломойцев В.І. Правове регулювання боротьби з корупцією як одна з вимог набуття членства в ЄС. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 401-404. DOI 10.32782/2524-0374/2024-1/91. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2024/93.pdf

2. Коломойцев В.І. Класифікація суб'єктів запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану. *Правові новели*. 2025. № 25. С. 358-366.

DOI 10.32782/ln.2025.25.46 URL: http://www.legalnovels.in.ua/journal/25_2025/48.pdf

3. Коломойцев В.І. Розвиток науково-теоретичних підходів до вивчення проблеми запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану. *Law. State. Technology*. 2025. Вип. 1, С.33-39. DOI:10.32782/LST/2025-1-6.

Стаття у журналі, індексованому у наукометричній базі Web of Sciences

1. Oleksandr Mozghovyi, Vitalii Kolomoitsev, Maksym Korniienko, Pavlo Liutikov, Olesia Marchenko. Legal Regulation of Land Protection as one of the Directions for Preventing Corruption. *Jurnal cita hukum (Indonesian Law Journal)*. 2024. Vol.12, №. 3. P.587-598. DOI:10.15408/jch.v123.43509 URL.: <https://journal.uinjkt.ac.id/index.php/citahukum/article/view/43509/pdf> (date of access: 06.12.2025).

Особистий внесок автора – здійснено комплексний аналіз нормативно-правового забезпечення охорони земель у системі антикорупційної політики держави, обґрунтовано значення адміністративно-правових механізмів запобігання корупційним ризикам у земельних відносинах, визначено пріоритети вдосконалення правового регулювання та встановлено зв'язок ефективності правового режиму охорони земель із рівнем корупційних проявів і роллю публічної адміністрації у забезпеченні прозорості та підзвітності управлінських рішень.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

1. Коломойцев В.І. Правові питання боротьби з корупцією на сучасному етапі. *Актуальні проблеми протидії корупції в умовах воєнного стану*: тези доп. Міжнар.- науко-практ. конф. (м.Київ, 15 лютого 2024). Київ, 2024. С. 74-76 DOI 10.36059/978-966-397-358-6-22. URL.: <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/book/250>

2. Коломойцев В.І. Особливості правового регулювання боротьби з корупцією на сучасному етапі. *Актуальні проблеми правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану*: тези доп. II Всеукр. наук.-практ. конф.(м. Хмельницький, 14 березня 2024) м. Хмельницький, 2024, С.99-102. URL: [Chrome-extension://efaidnbmninnljkpcajpcgclefindmkaj/https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/1874/1/Конференція_ОРД_2024_фініш.pdf](chrome-extension://efaidnbmninnljkpcajpcgclefindmkaj/https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/1874/1/Конференція_ОРД_2024_фініш.pdf)

3. Коломойцев В.І. Історико-правовий розвиток соціального явища корупція. *VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум*: тези доп. (м. Київ, 16-17 травня 2024 р.). Тернопіль, 2024, С. 143-145. URL.: <https://conference.nau.edu.ua/index.php/SUO/MMNYF/schedConf/presentations>

4. Коломойцев В.І. Генеза розвитку адміністративно-правових досліджень у сфері запобігання корупції. *Правова система України: Європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану*: тези доп. XV Міжнар. наук.-практ. конф. (м.Київ, 21 лютого 2025 р.). Київ, 2025. С. 216-218. URL.: https://conference.nau.edu.ua/index.php/TL/XV_MNPK

5. Коломойцев В.І. Діяльність України в міжнародній. *VIII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: тези доп.* (м. Київ, 15-16 травня 2025 р.). Тернопіль, 2025, С.97-99. URL.: <https://nau.edu.ua/ua/event/2025/viii-mizhnarodniy-molodizhniy-naukoviy-yuridichniy-forum.html>.

13. Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, 3 розділів основної частини, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 244 сторінки, із них – 191 сторінка основного тексту. Робота містить 3 додатки. Список використаних джерел налічує 316 найменувань.

14. Характеристика особистості здобувача. В період підготовки дисертаційної роботи Коломойцев Віталій Іванович проявив себе як творчий дослідник і науковець, здатний самостійно на високому науково-методичному рівні вирішувати наукові та практичні завдання. Повною мірою володіє сучасними методами аналізу, має належний рівень теоретичної та практичної підготовки.

15. Оцінка мови та стилю дисертації. Текст дисертації викладено фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури. Текст дисертації викладено грамотною мовою, логічно та послідовно. Матеріали дослідження викладені з дотриманням вимог наукового стилю. Матеріали дослідження оформлені у відповідності до вимог Міністерства освіти і науки України.

16. Відповідність принципам академічної доброчесності. Дисертація не містить необґрунтованих запозичень та плагіату. У роботі дотримано правила посилання на джерела інформації у випадку використання підходів, положень, тверджень, відомостей. Надано достовірну інформацію про результати досліджень, джерела використаної інформації.

17. Рецензент рекомендує: відповідно до пп. 15, 16 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, *пропонується такий склад разової спеціалізованої ради:*

Голова спеціалізованої вченої ради:

Кунєв Юрій Дем'янович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного і адміністративного права КАІ;

Рецензент:

Лихова Софія Яківна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права і процесу КАІ;

Офіційні опоненти:

Берлач Анатолій Іванович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри службового та медичного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Белкін Марк Леонідович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Вищого навчального закладу Міжрегіональна академія управління персоналом;

Шевчук Оксана Романівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного права та судочинства Західноукраїнського національного університету.

Усі члени разової спеціалізованої вченої ради не мають реального чи потенційного конфлікту інтересів щодо здобувача Коломойцева Віталія Івановича (зокрема, є його близькою особою) та/або його наукового керівника.

У результаті попередньої експертизи дисертації Коломойцева Віталія Івановича і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Коломойцева Віталія Івановича на тему «Адміністративно-правові засади запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану».

2. Вважати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Коломойцева Віталія Івановича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Рекомендувати дисертаційну роботу на тему «Адміністративно-правові засади запобігання корупції в Україні в період дії воєнного стану», подану Коломойцевим Віталієм Івановичем на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

4. Рекомендувати Вченій раді КАІ клопотати про призначення:

Головою спеціалізованої вченої ради:

Кунсва Юрія Дем'янович, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри конституційного і адміністративного права КАІ;

Рецензентом:

Лихову Софію Яківну, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри кримінального права і процесу КАІ;

Офіційними опонентами:

Берлача Анатолія Івановича, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри службового та медичного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Белкіна Марка Леонідовича, кандидата юридичних наук, доцента кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Вищого навчального закладу Міжрегіональна академія управління персоналом;

Шевчук Оксану Романівну, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративного права та судочинства Західноукраїнського національного університету.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Коломойцева Віталія Івановича:

«за» – 11,

«проти» – немає,

«утримались» – немає.

Головуючий на засіданні:

завідувач кафедри теорії держави і права,
конституційного та адміністративного
права КАІ,
кандидат юридичних наук, доцент

Олена МАКЕСВА

Секретар засідання:

професор кафедри теорії держави і права,
конституційного та адміністративного
права КАІ,
кандидат історичних наук, доцент

Світлана ГОЛОВКО

ПОГОДЖЕНО:

проректор з наукових досліджень
та трансферу технологій КАІ,
доктор технічних наук, професор

Сергій ГНАТЮК